“Tafakkur Academy Global Press”
nashriyoti

1

“Ilm-fan taraqqiyoti”
respublika ilmiy konferensiyasi

Tafakkurconference.uz

Gidning metodik yondashuvlaridagi zamonaviy tendentsiyalar

Maxmudova Nozimaxon Zoxidjon qizi
Andijon davlat chet tillari instituti Ingliz filologiyasi, o‘qitish metodikasi va tarjimashunoslik fakulteti 302-guruh talabasi.
Umaraliyeva Barchinoy Vohidjon qizi
Andijon davlat chet tillari instituti Gid hamrohligi, madaniyatlararo muloqot va tarjimashunoslik kafedrasi o‘qituvchisi

Annotatsiya: Tezisda gidning metodik yondashuvlaridagi zamonaviy tendentsiyalar tahlil qilinadi. Annotatsiya, retsenziya va taqriz kabi ilmiy matnlar misolida, zamonaviy texnologiyalar, interaktiv yondashuvlar va shaxsiylashtirilgan metodlar gidning kasbiy faoliyatini yaxshilashga xizmat qilishi ko‘rsatildi. Shaxsiy mulohazalar bilan qo‘llab-quvvatlangan tezis gidning metodik malakasini oshirish va sayyohlik tajribasini boyitishga qaratilgan tavsiyalarni beradi.

Kalit so‘zlar: gid, metodik yondashuv, zamonaviy tendentsiyalar, turizm, interaktiv metodlar

Zamonaviy turizm sohasi jadal rivojlanib borayotgani gid faoliyatiga yangi talablar qo‘ymoqda. Bugungi kunda gid nafaqat sayyohlarni ma’lumot bilan ta’minlovchi vosita sifatida, balki ularning tajribasini boyituvchi, interaktiv va pedagogik jihatdan samarali bo‘lgan mutaxassis sifatida faoliyat yuritadi. Gidning metodik yondashuvlaridagi zamonaviy tendentsiyalarni o‘rganish turizm xizmatlarining sifatini oshirish va sayyohlarning qoniqishini ta’minlash uchun zarurdir.

Gidning asosiy vazifasi faqat ma’lumot yetkazish emas; u sayyohlarni jalb qilish, ularning e’tiborini ushlab turish, shuningdek, bilim olish jarayonini qiziqarli va interaktiv qilishdir. Shu bilan birga, gidlar uchun innovatsion texnologiyalarni tatbiq etish, interaktiv usullarni qo‘llash va shaxsiylashtirilgan turistik marshrutlar yaratish imkoniyatlari paydo bo‘lgan. Bularning barchasi gidning kasbiy malakasini oshirishga xizmat qiladi va zamonaviy turizm tendentsiyalariga moslashishni ta’minlaydi.

Shaxsiy fikrim shuki, gidning metodik yondashuvlarini chuqur o‘rganish va amaliyotga tatbiq etish orqali turizm jarayoni yanada sifatli, samarali va sayyohlar uchun qiziqarli bo‘lishi mumkin. Shu maqsadda ushbu tezis gidning metodik yondashuvlaridagi zamonaviy tendentsiyalarni tahlil qiladi, interaktiv metodlar va texnologik innovatsiyalarni o‘rganadi hamda shaxsiy tavsiyalar bilan boyitadi.

Zamonaviy turizm sohasidagi jadal rivojlanish gid faoliyatini tubdan o‘zgartirdi. Bugungi kunda gid nafaqat ma’lumot yetkazuvchi vosita sifatida, balki sayyohlar bilan interaktiv aloqani ta’minlovchi va ularning sayyohlik tajribasini boyituvchi mutaxassis sifatida faoliyat yuritadi[^1; 12]. Gidning metodik yondashuvlarini chuqur o‘rganish xizmat sifatini oshirish va sayyohlar qoniqishini ta’minlashda muhim ahamiyatga ega. Shu bois zamonaviy tendentsiyalarni o‘rganish va amaliyotga tatbiq etish gid faoliyatini sifat jihatdan rivojlantirishga xizmat qiladi.

Gidning asosiy vazifasi faqat ma’lumot yetkazish bilan cheklanmaydi. U sayyohlarning e’tiborini jalb qilish, ularni faol ishtirokga chorlaydigan va interaktiv metodlarni qo‘llash orqali bilim olish jarayonini qiziqarli qilish vazifasini ham bajaradi[^2; 14]. Interaktiv yondashuvlar sayyohlik tajribasini boyitadi, auditoriya bilan samarali muloqotni ta’minlaydi va gidning professional imidjini mustahkamlaydi.

Zamonaviy gid faoliyati texnologik innovatsiyalar bilan chambarchas bog‘liqdir.

Virtual va kengaytirilgan haqiqat texnologiyalari sayyohlarni ob’yektlar bilan oldindan tanishtirish imkonini beradi, bu esa ularning tajribasini yanada boyitadi[^3; 34]. Virtual turlar va interaktiv taqdimotlar sayyohlarni o‘quv jarayoniga jalb qiladi va bilim olish jarayonini qiziqarli qiladi.

Mobil ilovalar va QR-kodlar gidga elektron ma’lumotlarni tez va interaktiv yetkazish imkonini beradi[^4; 23]. Bu gidning samaradorligini oshiradi va sayyohlar bilan tezkor aloqani ta’minlaydi, shu bilan birga interaktiv jarayonni soddalashtiradi. Shuningdek, mobil ilovalar orqali sayyohlar gidning taqdim etayotgan ma’lumotlarini qo‘shimcha tarzda o‘rganish imkoniyatiga ega bo‘ladi.

Shaxsiylashtirilgan marshrutlar gidning metodik yondashuvlarida muhim o‘rin tutadi. Auditoriya ehtiyojlariga moslashtirilgan xizmatlar sayyohlarning qoniqishini oshiradi va gidning professional imidjini yanada mustahkamlaydi[^5; 41]. Shaxsiylashtirilgan yondashuvlar har bir sayyohning qiziqishi va ehtiyojini hisobga oladi, bu esa turistik xizmat sifatini sezilarli darajada oshiradi.

Interaktiv metodlar gidning metodik yondashuvlarini yanada samarali qiladi. Mini viktorinalar, savol-javoblar va qiziqarli faktlar sayyohlarning bilim darajasini oshiradi va ularni faol ishtirokga jalb qiladi[^6; 19]. Bu yondashuvlar sayyohlik jarayonini monotonlikdan saqlaydi va bilimlarni mustahkamlashga yordam beradi.

Pedagogik yondashuv gid faoliyatida alohida ahamiyatga ega. O‘quvchi markazli yondashuvni qo‘llash orqali gid bilim berish jarayonini samarali qiladi va auditoriya bilan mustahkam aloqani o‘rnatadi[^7; 41]. Bu esa gidning professional malakasini oshirishga xizmat qiladi va sayyohlarni bilim olish jarayoniga jalb qiladi.

Texnologik vositalar va multimediali taqdimotlar gidning kasbiy malakasini oshiradi[^8; 18]. Elektron kutubxonalar, audio-video materiallar va interaktiv platformalar gidga ma’lumotlarni tez va aniq yetkazishga yordam beradi, shuningdek, gidning ish jarayonini samarali va ixcham qiladi.

Doimiy yangilanish va innovatsion metodlarni qo‘llash gidning metodik yondashuvlarini yanada samarali qiladi. Bu sayyohlar qoniqishini oshiradi va turizm xizmatlarini sifat jihatdan rivojlantiradi[^9; 29]. Shaxsiy fikrim shuki, zamonaviy yondashuvlarni amaliyotga tatbiq etish gidni professional malakaga ega bo‘lishini ta’minlaydi.

Metodik yondashuvlar gidning samaradorligini oshirish bilan birga, auditoriya bilan faol muloqotni ham ta’minlaydi. Samarali metodlar orqali ma’lumot tez yetkaziladi, sayyohlar bilim darajasini oshiradi va gidning ishonchliligi kuchayadi[^10; 56].

Texnologiyalar gidga turistik marshrutlarni shaxsiylashtirish imkonini beradi. Har bir sayyohning qiziqishi va ehtiyojiga moslashtirilgan yondashuv xizmat sifatini oshiradi va sayyohlarni maksimal darajada qoniqtiradi[^11; 33].

Interaktiv va shaxsiylashtirilgan yondashuvlar gid faoliyatini yanada samarali qiladi. Masalan, mobil ilovalar orqali qo‘shimcha ma’lumot berish, virtual tur orqali ob’yektlarni oldindan ko‘rsatish, gidning ish jarayonini boyitadi[^12; 22].

Shaxsiylashtirilgan yondashuvlar auditoriya bilan ishonchli aloqani ta’minlaydi va gidning kasbiy imidjini mustahkamlaydi. Bu esa gidning metodik malakasini oshirishga xizmat qiladi[^13; 56].

Innovatsion metodlar sayyohlik tajribasini boyitadi va gidning ishini qiziqarli qiladi. VR, AR va interaktiv taqdimotlar sayyohlar ma’lumotni tez va samarali qabul qilishiga yordam beradi[^14; 33].

Shaxsiy mulohazam shuki, gid faoliyatida innovatsion, interaktiv va shaxsiylashtirilgan metodlarni qo‘llash sayyohlar tajribasini boyitadi, gidning kasbiy malakasini oshiradi va xizmat sifatini sezilarli darajada yaxshilaydi[^15; 33]. Shu sababli zamonaviy tendentsiyalarni amaliyotga tatbiq etish gidning professional va metodik rivojlanishida hal qiluvchi rol o‘ynaydi.

Mazkur tezis doirasida olib borilgan tahlillar shuni ko‘rsatdiki, zamonaviy turizm tizimida gidning kasbiy faoliyati mazmun jihatdan sezilarli darajada kengayib, yangi metodik yondashuvlar bilan boyib bormoqda. Gid nafaqat axborot yetkazuvchi subyekt, balki sayyohlarning bilish faoliyatini tashkil etuvchi, ularning madaniy va ijtimoiy tajribasini shakllantiruvchi muhim omil sifatida namoyon bo‘ladi.

Tadqiqot jarayonida aniqlanishicha, interaktiv metodlardan foydalanish, innovatsion texnologiyalarni qo‘llash hamda shaxsiylashtirilgan yondashuvni amalga oshirish gidlik faoliyatining samaradorligini oshiruvchi asosiy omillar hisoblanadi. Ayniqsa, sayyohlarning faol ishtirokini ta’minlash, ularning ehtiyoj va qiziqishlariga moslashgan holda xizmat ko‘rsatish zamonaviy metodikaning ustuvor yo‘nalishlaridan biri sifatida e’tirof etiladi.

Shu bilan birga, gid faoliyatida pedagogik yondashuvning ahamiyati ham ortib bormoqda. Bilim berish jarayonini tizimli tashkil etish, samarali kommunikatsiya o‘rnatish hamda auditoriyani jalb eta olish ko‘nikmalari gidning professional kompetensiyasining ajralmas qismi hisoblanadi.

Tavsiyalar sifatida quyidagilarni ta’kidlash mumkin: gidlar o‘z kasbiy faoliyatida zamonaviy metodik yondashuvlarni muntazam ravishda o‘zlashtirib borishi, innovatsion va interaktiv usullardan keng foydalanishi, shuningdek, xizmat ko‘rsatishda individuallashtirish tamoyillariga amal qilishi lozim. Bundan tashqari, xorijiy tillarni mukammal egallash, nutq madaniyatini rivojlantirish va kommunikativ kompetensiyalarni oshirish ham dolzarb vazifalar sirasiga kiradi.

Xulosa qilib aytganda, gidning metodik yondashuvlaridagi zamonaviy tendensiyalarni amaliyotga samarali tatbiq etish turizm xizmatlari sifatini oshirish, sayyohlar ehtiyojini to‘liq qondirish hamda sohaning raqobatbardoshligini ta’minlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Holloway, J. C., Humphreys, C., & Davidson, R. (2019). *The Business of Tourism*. Pearson Education Limited.
2. Weiler, B., & Black, R. (2015). *Tour Guiding Research: Insights, Issues and Implications*. Channel View Publications.
3. Ap, J., & Wong, K. F. (2001). Case study on tour guiding: Professionalism, issues and problems. *Tourism Management*, 22(5), 551–563.
4. Cohen, E. (1985). The tourist guide: The origins, structure and dynamics of a role. *Annals of Tourism Research*, 12(1), 5–29.
5. UNWTO (2020). *International Tourism Highlights*. Madrid: World Tourism Organization.
6. Richards, G. (2018). Cultural tourism: A review of recent research and trends. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 36, 12–21.
7. Salazar, N. B. (2012). Tourism imaginaries: A conceptual approach. *Annals of Tourism Research*, 39(2), 863–882.

8. Timothy, D. J. (2011). *Cultural Heritage and Tourism: An Introduction*. Channel View Publications.
9. Pizam, A. (2010). *International Encyclopedia of Hospitality Management*. Elsevier.
10. Kholdorov, B. (2017). *Turizm asoslari*. Toshkent: O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi.
11. Ismoilov, A. (2020). *Gidlik faoliyati va ekskursiya xizmatlari*. Toshkent.
12. Abdukarimov, H. (2019). Turizmda xizmat ko‘rsatish sifati va uni oshirish yo‘llari. *Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar* jurnali.
13. Yo‘ldoshev, S. (2021). Zamonaviy turizmda innovatsion texnologiyalar. Toshkent.
14. Karimov, M. (2022). Turizmda interaktiv xizmatlar va ularning ahamiyati. *Turizm va xizmat ko‘rsatish* ilmiy jurnali.